

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-uteza
1. sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatalt
illető előfizetés, hirdetésny,
nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisior tér-
fogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Haladás.

Óvatosan kell használnunk ezt a szót, mikor városi ügyről akarunk beszélni. Látszatra törekvő, élettelen külsőség sokszor ér el meg nem érdemelt hatást; város vezetésben a nagyközönség sokszor szertelen igényeinek csekély ügyességgel annyi — különben minden jelentősebb érték nélküli — kielégítését lehet produkálni, hogy a rendesen felületesen bíráló nagy publikum hosszú időn át elringatható abban a hitben, hogy a mit lát, az haladás! Vagy ott vannak a tetszetős jelszavak! Nem kell pótdadó vagy éppen emelés, — meg voltunk eddig s meg leszünk ezután is, stb.; az ilyen kijelentések úgy hatnak a közönségre, mint a dajkamese a csecsemőre, — elalszik tőle; mély álmából pillanatra felelőszélve egy új omnibuszt lát s meglepülten konstataálja a — haladást.

Pedig hol vannak, mily mérhetetlen távolságban bolyonganak az ilyen állapotok a valódi, céltudatos haladástól!

Attól a haladástól, mely messzemenő s alapvető intézkedésekben nyilvánul meg, melyek nem a magok elszigetelt tulajdonságaikban, hanem következményeik kihatásaiban figyelendők meg és bírálandók el.

Az olyan várost, mely az igazi haladás útján van, egy lábadozó beteghez lehet hasonlítani.

Miként a beteg testét is elgyötri a kór s elapasztja életnedveit. — a várost is épügy váltságos helyzetbe hozza speciális betegsége: a nem törődés. Ha azonban kellő időben kapják e bajt, mikor még nem késő — a beteg város megmenthető. Itt következik aztán a lábadozás. Megszabadulhatott a kórtól, de az élet működés természetzerű fokozódása még gyenge tesben megy végbe, erősítőket kellene a teljes felgyógyulásig.

Ha a lábadozó városnak megfelelő erősítő adnak, akkor látszik meg az igazi — haladás.

TÁRCZA.

Egy híres molnárról.

Irtá: PÉTERFFY TAMÁS.

Manapság csak a tájképfestők járnak a kukucsi malomhoz. Azok is a romokat festik le és a festmény címze biztosan az lesz, hogy „a malom romjai“. Hej, pedig nem is olyan régen, még vidám élet folyt az öreg Hargita-hegy tövében. Mónos János volt a kukucsi malom gazdája, a híres Mónos János. O tartotta a legszebb lovakat a vidéken és a legcsinosabb molnárlegényeket hordották össze az örölni valót. Napjában többször fordultak meg a közeli falukban a Mónos János széphangu rézsengős lovai. Már messziről hallották, hogy jön a molnár. sőt a csengők hangjáról már a nyalka molnárlegényeket is megismerték. Mert furfangos volt ám a gazdájuk, a híres Mónos János. Napközben fölválta küldötte szét őket, hogy mindenik többfelé hódítsa a szép lányokat, asszonyokat, vagyis azokat, akik az örölni valót adják.

Aztán nemesak szépek és csinosak, de erősek is voltak a molnárlegények. Mikor a gabnával telt zsákok elvitték, jól teletömték, kétszer is megrázták, hogy többet vigyenek. A menyecskét a zsáktömés közben szép szóval tartották, hogy ne vegye észre. De nem így történt ez a hazavitelkor. A lisztet már kíméletesen forgatták, mert bizony szépen vámoztak belőle, de a hízogó szót, meg az édeskedést éppen nem kimélték, hogy a hiányt palástolják. Jól is ment a vizimolnár dolga. A közelben nem vala malom. Sőt téli időben még a hetedik faluból is ide hozták az örölni valót, mert a hegyi-források százaiból összecsörgedező patak nem fagyott be annyira, mint a lassu folyású vizek.

Míndez csak volt . . .

Ma egy düledező malomház romjaiból kimeredeznek a kövek, mintha csak mondanák, hogy ez a világ is valamikor füst és pára volt és a híres kukucsi malom is füst és pára által lett semmivé. Az a füst és pára: a gőzmalom.

Készséggel és örömmel ismerjük el, hogy a mi városunk betegségének diagnózisát az erre hivatottak helyesen állapították meg s okosan alkalmazzák az erősítőt is.

Mire van szükségünk? Iparra és kereskedelemre! Mi e szükségben az elismert legjobb erősítő? A vasut. Akkor különösen, mikor nem is a fenforgó állapotok, hanem annál még nagyobb rossz elhárításáról van szó.

Helyes és bölcs irányban tett lépéseket városunk vezetősége, mikor néhány hónappal ezelőtt több irányban vasut létesítését vette tervbe.

Talpraesett munkát végzett a város képviselőtestülete, mikor folyó hó 20-iki közgyűlésében kimondta, hogy a Szuha völgyet elvinni orrunk elől nem engedi s szándéka komolyságának dokumentálására 150000 korona hozzájárulási összeget szavazott meg.

Ezen határozat meghozatalának sürgősségi indokait megtalálja az olvasó a közgyűlésről irt közleményünkben. Az nekünk itt teljesen mindegy, hogy miért kellett ezen határozatot sürgősen meghozni, bár elismerjük, hogy annak eredete körültekintő, éber figyelemre vall. Nekünk feladatunk az, hogy városunk képviselőtestületének ezen fontos lépéséről bírálatot mondjunk.

Mindig jól esett nekünk, hogy egy idő óta bármily kritikus szemüvegen néztünk is, képviselőtestületünk működésében csak elismerésre méltó buzgalmat tapasztaltunk.

Most azonban egyenesen kalapot kell emelnünk előtte, mert a folyó hó 20-iki határozattal egyenesen kilépett a maradiságnak még a leg-távolabbi légköréből is.

Mert bíráljuk csak el a képviselőtestület helyzetét?!

Feküdt már a közgyűlés zöld asztalán 150000 koronánál nagyobb értéket képviselő ügy is. De milyen más volt ott a határozathozatal indoka. Ki volt mutatva szépen, hogy ez vagy az a befektetés fog jövedelmezni évenként ennyit meg

Mónos János csendesen pihen a malom-kert végében. A Hargita-hegység sötét bükkjei árnyékot tartanak a híres molnár sirdombja fölé. A helyre kis molnárné is ott nyugszik mellette. Nem bolondítja többé a vidék legényeit, férfait . . .

Semmi sem maradt a szép vizimalmos molnáréletből. De mégis! . . . Megmaradt a régi, nagy hire. Az a pöfékelő füstös gőzmalom, ha ezer esztendeig jár, zakatol, akkor sem marad annyi érdekes, kedves száj-hagyomány róla, mint a kukucsi malom legutolsó gazdájáról, Mónos Jánosról.

Bizony híres molnár volt ez a Mónos János. Igazi ember volt, mert jó kedve, édes humora még akkor sem hagyta el, amikor már a füst és párával dolgozó gőzmalom versenye koldusbotra juttatta. Nem is érdemes a győzelmes gőzmalmosról beszélni. A Mónos János egyetlen esete, derűs góbésága többet ér a gőzmalmas teleszákjánál. Azért hát elmondom, amit el nem feledtem a híres molnár derűs históriáiból:

Jó világ volt, mikor Mónos János házasodott. A híres molnár lakodalmá három éjjel és három nap tartott egyfolytában, hogy le sem feküdtek. Mikor aztán a negyedik napon igen ráéheztek az alvársra, hát csak rá-űtnek a fiánczok a kukucsi malomra. Valaki följelentette, hogy dohányt rejtegetnek a kukucsi malomba, még pedig nagy mennyiségben! . . .

A vendégek zugolódtak. A fiatalok kiabáltak, az idősebbek káromkodtak, de hasztalan vala minden menetetődzés. A fiánczok egy napig tartó kutatást rendeztek. Széthányták a szénakazalokat, szalmakazalokat és kikutattak minden helyiséget a malomban. Így esett meg, hogy a fiatal molnár három nap és három éjjel lakodalmaszott. de a negyedik napon sem alhatott a fiánczoktól.

Ez a história pompásan sikerült. Derék esze volt. akárki tette a jelentést. Az elfárasztott Mónos János azonban valami furfangos fogással meglátta a feljelentő irást, aztán a betűkről ráismert az írójára . . . A szentgyörgyi polgármester vonásait fedezte fel benne.

A fiánczok boszankodva távoztak. Röstelték a dolgot, ne nem tehettek róla. Azóban Mónos János a föl-jelentőnek nem maradt adós.

ennyit, — vagyis az áldozat nem kerül semmibe, — itt csak könnyű volt szavazni s mégis mindig akadt ellenzék!

Folyó hó 20-án megmondták a képviselőtestületnek, hogy most nincs kimutatható fedezet más, csak a józan ész s az okos önbizalom. S mi történt? A város jövőjeért aggódó lelkes képviselők intő szavára elnémult az ellenzéki hang. A jövő nemzedék bíráló ítéletének hangoztatására férfias bátorság szállt a lelkekbe! Még nem láttuk, nem észleltük érzékeny felfogható eredményét annak a nagyjelentőségű változásnak, de azért lelkünk szemeivel láttuk, hogy a mi 20-ikán a képviselőtestületben történt, az már az igazi, a valódi — haladás.

Nem láttuk a közügyek érdekében sokszor szükséges mesterségesen ható eszközök alkalmazását, nem láttuk a máskor nélkülözhetetlen meggyőzés szükségességét, — de igenis láttuk azt, hogy ott minden ember saját lelkében egy nagy átalakuláson megy át, hogy mindenki külön-külön érzi felelősségét a jövőért, — hogy ki-ki saját maga által alkotott józan meggyőződése szerint hozza meg szeretett városáért az áldozatot!

Dehogy is áldozat! Épen az ennek a vasut-ügyben kelt határozatnak a felvilágosodást jelző zománca, hogy mindenki tudatosan úgy szavazott a 150.000 korona hozzájárulásra, mint pompás befektetésre. Tisztában volt a kérdéssel minden városi képviselő, hogy ezen látszólagos tehervállás tulajdonképen azt jelenti, hogy kiadok ugyan valamit, de csak azért, hogy bevegym duplán. Avagy a Szuha-völgy szorgalmas, iparúzó, rengetek természeti kincs birtokában levő népe 150.000 koronát ér-e? Hiszen 4000 lélekszámot véve fogyasztónak a vasut érkörletéből s fejenként nálunk elköltendő évi 10 korona minimális kiadást, — az egy évi forgalom 40 000 koronát tesz ki. De hiszen ez bizonyítgatásra nem is szorul. A vasparipa még mindenüvé csak megújulást, lüktető életet vitt. A

Még a mézeshetek alatt berándult a városba. De itt jó lesz magyarázatképpen megjegyezni, hogy Szent-György város azon előrésze, ahol Mónos János a városba érkezett, a cigányok által lakott cigányváros, melyet Czigónia néven ismernek. Történetesen ez alkalommal éppen egy mérnök méregetett a fefetebőrtiek telepén. Mónos, amint felnézett a dombra épült Czigóniára, az ott munkálkodó mérnökben egyik barátjára ismert. A híres molnár rögtön készen volt a tervvel. Oda megy a mérnökhöz. A mérést bámuló mórék tisztelettel nyitnak utat neki. Mónos köszön nagy hangon, aztán megkérdezi: — No, hát sikerült? . . . (Már tudniillik a terep-fölvétel.)

— Pompásan! — feleli a mérnök buzgalommal. — Nagyszerű dolgot fedeztem fel. Megér egy országot! (Rájött az előző felvétel rosszaságára, melyet egy részeges mérnök czudarul elpuskázott volt.)

— Pszt! . . . — csitítja a híres molnár, — ne beszéld ki! . . .

Aztán karon fogta a mérnököt és elvezette a retentően kíváncsi cigányok közül. Beültek a legközelebbi jó bormérésbe. A napszámos összeszedte a mérnöki műszereket és hazavitte. Arra a napra befejezték a munkát.

A boros poharak csengése mellett egy rögtönzött derűs tervet mondott el a kukucsi molnár a mérnöknek, ami szertelenül tetszett. Meg is módotta, hogy a híres molnár feje többet ér a mérnöki tudományánál.

Még fenn volt az áldott nap, mikor visszakerült Mónos a Czigóniába. A mórék majdhogy le nem huzták a rubáját a kíváncsiság miatt Mindenáron tudni akarták, hogy mit fedezhetett fel a mérnök a Czigóniába? Mire mondotta, hogy megér egy országot!?

Addig és addig titkolta Mónos, míg végre kitalálta a titkot a nagy érdeklődés miatt. Így szólt az érdekes felfedezés:

— Tudjátok meg véreim, Czigóniai lakók, hogyha most nektek csak egy szemernyi élnivaló esetek van, akkor gazdag, de nagyon gazdag emberek vagytok mind, valamennyien! . . . De ez titok! . . . Nagy titok!!

Ez a titkolódzás azt jelentette, hogy a história még érdekesebb lett. A Mónos intésére a cigányasszonyokat

lúktető élet pedig a gyarapodás jele, — érzékelhető megnyilvánulása a haladásnak.

Valaki a robogó vonatra mutatva a kőszén szerves anyagu eredetére célozva, azt mondta: „ott szalad egy százezer évvel ezelőtt süttöt nap-sugár“.

A hol napsugár van, ott van az élet!

Nekünk pedig élet, folyton mozgó eleven élet kell.

Hadd süssön hát az a napsugár vigan s melegen; igazán nem bánjuk, ha mindjárt száz-ezer éves lesz is!

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselő testülete folyó hó 18-án és 20-án Dr. Kovács László polgármester elnök-lésével nagyfontosságú közgyűlést tartott. Jelen voltak a tisztikaron kívül az első értekezlet-zerű gyűlésen: *Baksay István, Baksay József, Barna Imre, id. Sütheő István, Boczkó Dániel, Samarjay János, Szeman Endre, Jaczkó Pál, Zachar Gusztáv, K. Szabó József, Singer S. Leo, Szomolnok Antal, Dr. Cziner Miksa, Soós Ferencz, Cseh István, Soós Gyula, Grosinger Miksa, Tóth Béla, Rónay Gyula, ifj. Csapó János, Lévy István, Barányi Gusztáv, ifj. Lengyel Pál, Lukács Géza, Dapsy József, Elthey Frigyes, Varga István, Szabó József m., Szabó István, Tomay Alajos, Medveczky Sándor, Törköly József, Dr. Ráróssy Gyula, Dr. Krausz Gyula, Holländer Lajos, Engel Adolf, Bodor István, Ifj. Sütheő István.*

Az értekezleten megjelenteket Dr. Kovács László polgármester meleg szavakkal üdvözli és bejelenti, hogy a szuhavölgyi vasutépítési tárgyában egy beadvány érkezett, mely elé tárva a helyzetet rámutat arra, hogy az érdekeltség által tervezett vasút kiépítése érdekében komolyan és sürgősen akcióba kell lépni, mert egy magánvállalat a Szuhavölgynek Fülelkel való összeköttetésén fáradozik, s már annyira előrehaladott a munkálataiban, hogy e hó 15-én a tervezett vonal közigazgatási bejárása is megtörtént. Természetes, hogy ha ez a vonal kiépül, a Szuhavölgy forgalmát túlnak Fülel felé irányítja és a nagy vidék városunk hátrányára Nógrád felé gravitálna. Eminens érdeke e városnak, hogy ha már a forgalmat rohamosan nem is növelheti, legalább a meglévőt ne veszítse el, s így azon kell igyekezni, hogy a Cserepes (Pongyelok) községtől Rimaszombatig terjedő vasutvonal kiépítését: még ha nagy áldozatokkal járna is, szorgalmazza a város, s nyilatkozzék a képviselőtestület: hajlandó-e a terv kivételéhez anyagi hozzájárulást meg-szavazni, mert remélhető, hogy ha komolyan hozzájárunk e vonal kiépítéséhez, azzal városunknak jelentékeny anyagi előnyt is biztosíthatunk és sikerülni fog a magánvállal-kozók törekvését megakadályozni.

A vonal kiépítése 1600000 koronába kerülne s eh-hez — az érdekeltség számítása szerint — a városnak legalább 150—170 ezer koronával kellene hozzájárulni.

Az értekezlet az előterjesztést rokonszenvesen fo-gadta. s *Medveczky Sándor, dr. Cziner Miksa, Jaczkó Pál, Szeman Endre, Samarjay János, Lukács Géza, ifj. Süteő István* szólaltak fel pártolóláig, míg *ifj. Lengyel Pál, nem támogatja azt, mert korainak tartja.*

Samarjay János azt a kikötést hangsúlyozza igen okosan, hogy a vasutvonal Rimaszombat állomásba tor-koljék.

Szeman Endre a Szuhavölgy termékének értékessé-gére mutat rá, mely a vasut létérdekét még jobban meg-indokolja.

A képviselőtestület végül a vasutépítéshez való hoz-zájárulást készséggel elhatározta és megbizta a tanácsot javaslatával.

*

Csütörtökön — 20-án délután volt az újabb közgyűlés, melyen jelen voltak az elnöklő polgármesteren és a tisztviselőkön kívül: *Baksay József, Barányi Gusztáv, Barna Imre, Bodor István, Boczkó Dániel, Csapó*

is elkergették a mórék. Így mondotta el a férficzigányok előtt a jó hírt, amely így kezdődött:

— Hát láttatok-e már kösznetet?

Már hogyné láttak volna, mikor tüzeltek is.

— No, hát akkor tudjátok meg, hogy izé . . . és közbe veti a kérdést, hogy tulajdonképpen tiétek-e a Czigónia telke? Rátok van-e jól, de jól telekkönyvezve?

— Még az apánkon is rajta volt! — dicsekednek a mórék.

— Oh, boldog emberek! — folytatja a híres mol-nár, — hát így a legbizonyosabban a tiétek a juss! . . .

— Hogy-hogy?

— Mert tudjátok meg, hogy az egész Czigónia alatt a legdrágább kösznértégek vannak! Ezt fedezte fel a mérnök . . . Milliokat ér! . . . Egy országot ér! . . .

— Egy országot ér! . . . rebegik a mórék.

A cigányok elébb hűledezték, de aztán belelele-gedtek az uraságba, végre ugráltak a nagy öröm miatt.

De azt is elmagyarázta a híres molnár, hogy ve-szedelmes dolog ám a gazdagság! A házhelyeket a polgármesternél kell jelenteni De vigyázni kell ám! A Czigóniába minden lépésnyi föld ezer pengőt ér. Ezt a vagyont megpróbálják elragadni, de ne engedjétek! Elő-ször szépen, aztán erőszakkal próbálják elvenni, de az ezetek a helyén legyen! . . . Csak egyszer volt Budán kutyavásár! . . . Ez a föld is csak egyszer a tiétek, de minden lépés egy ezret ér! . . . Deputációt oda!

A Mónos János útkártyája rettenetesen erős vala. A polgármester a híres molnár háromnapos lakodalma után a finánczokat küldötte a kukusi malomba és elron-totta a negyedik napot, de a Mónos János cigánydepu-tációja ennél százszor többet ér.

Az első cigányküldöttség, mely a szentgyörgyi polgármesternél tisztelgett, csak ötven tagból állott.

A polgármester egyszerűen leszamarazta őket.

Nóde ez nem volt baj. Erre elkészültek a mórék. Hiszen megmondotta a kukusi molnár, hogy gorombán, erőszakkal fogadják őket. Majd szép szóval. Végre tömlő-czel is fenyegetik, de ne engedjenek a jussból! Ott a Czigóniában nyílik meg a kösznébánya. Ez pedig a cigányoké! . . . Minden lépés egy ezret ér! . . . Oh,

János ifj., Dr. Cziner Miksa, Dapsy József, Engel Adolf, Elthey Frigyes, Holländer Lajos, Jaczkó Pál, dr. Krausz Gyula, László János, Lengyel Pál ifj., Lu-kács Géza, Rábely Miklós, Reinitz Zsigmond dr. Ráróssy Gyula, Süteő István idb, Soós Ferencz, Szabó József m., Szabó István m., Szemann Endre, Szomolnok Antal, Tomay Alajos, Tóth Béla, Törköly József, Varga István, Zachar Gusztáv, dr. Zehery István.

A közgyűlésen a tanács tekintettel arra, hogy a nagyfontosságú vasutvonal kiépítése iránt széles körökben lehet a figyelmet felkelteni s az érdekelt községek is nagyobb összeggel járulhatnak az építéshez 150000 kor. megszavazását ajánlja a közgyűlésnek.

Lukács Géza azt javasolta, hogy küldöttségileg reprezentáljon a város és annak bizonyosságul, hogy a vasut kiépítése nemcsak városi, de megyei érdek is, az alispánt kérjék meg a küldöttségben való részvételre. — *Dr. Cziner Miksa* az állam fokozott hozzájárulásának megnyerése érdekében szól.

A közgyűlésen többen hozzászóltak a javaslat-hoz. *Lengyel Pál* most is kifejezte aggályait a pótdó növe-kedésével szemben, azonban dr. *Zehery István* okos és szép beszédben igyekezett őt megnyugtatni azzal, hogy mind-nyájunk és a város közös érdeke a vasut létesítése. *Bodor István* ugyanily értelemben szól s *Institúrisz Endre* vá-rosi ügyész hangsúlyozta, hogy a tanács mindenkor igyek-szik azon, hogy a pótdó ne emeltesse, azonban a város érdekeit komolyan és közelről érintő befektetések alól elzárkózni nem lehet. *Dr. Krausz Gyula* erősen meg van győződve, hogy a város forgalma növekedni fog és a befektetett tőke jövedelmezővé válik.

A közgyűlés névszerinti szavazással egyhangulag elfogadta a tanács javaslatát, s elhatározta, hogy a város a szuhavölgyi vasut építéséhez 150000 koronával járul, az ügy gyors kivitele érdekében a miniszteriumnál kül-döttségileg reprezentál, s az alispánt megkéri a küldöt-tségben való részvételre, s a munkálatokkal megbizta a tanácsot.

A közgyűlésen általában a legmelegebb elismerés nyert kifejezést városunk agilis és nagy tudású polgár-mesterével szemben, ki a vasutépítés eszméjének felve-tése és a kivétel körül már most is rendkívül sokat fá-radozik. Adja Isten, hogy a fáradságot és nehéz munkát siker is koronázza!

Az 1906. évi ujonczozás.

A m. kir. honvéd. miniszterium f. évi 67496/8 -a. szám alatt kelt rendeletével az 1906. évi fősorozásra vo-natkozó utazási és működési tervezetnek az általa eszkö-zölt módosítások alapján leendő újabb elkészítését ren-delte el, illetve a már megállapított és általunk közölt tervezetet a következőleg módosította:

Október hó 9-én utazik a bizottság Nándorvölgyre.
Október hó 10- és 11-én soroz a garamvölgyi járás.
Október hó 12-én utazik a bizottság Dobsinára.
Október hó 13-án soroz Dobsina r. t. város.
Október hó 14-én utazik a bizottság Rozsnyóra.
Október hó 15-én soroz Rozsnyó r. t. város.
Október hó 16, 17, 18- és 19-én soroz a rozsnói járás.

Október hó 24-én utazik a bizottság Nagyrőczére.
Október hó 25-én soroz Nagyrőcze r. t. város.
Október hó 25-én délután utazik a bizottság Jolsvára.
Október hó 26-án soroz Jolsva r. t. város.
Október hó 27- és 29-én soroz a nagyrőczei járás.
November hó 3-án utazik a bizottság Tornaljára.
November hó 5, 6, 7- és 8-án soroz a tornaljai járás.

November hó 9-én utazik a bizottság Rimaszombatba.
November hó 10-én soroz Rimaszombat város.
November hó 12, 13, 14- és 15-én soroz a rima-szombati járás.
November hó 16, 17, 19 és 20-án soroz a rima-szécsi járás.

hogy méregette mindenik móré a viskója tájékát. Mentől kisebbeket léptek, hogy annál több ezrest számlálhassanak. Soha-soha ennél düreesebb história Szent-György városában.

A második nap éppen három deputáció ment a polgármesterhez és hetekig tartott ez a kedves história, az ostromállapot. A polgármester mulatott egyideig, de végre lezáratta a város háza tömlőczébe a deputációt. . . . A felültelt cigánynepek ez sem használt Szájról-szájra járt az ige: hiszen a kukusi molnár ezt előre megmondotta, de nem engedjük a juss! . . .

Míg a cigányok a város háza tömlőczében hűsöltek, azalatt a cigányvasszonyok jártak deputációba a polgár-mester urhoz. De azt, hogy ki fedezte fel előttük a kő-szénbánya históriáját, azt el nem árulták . . .

Végre is az idő gyógyította ki őket a gazdagság ábrándjából, de mind ez mai napig mosolyogva beszél-nék erről a mulatság esetről Szent György vidékén. Csupán egy ember káromkodik, ha fölemlítik a gyakori és számos cigánydeputációt. Ez az ember, a polgár-mester.

A híres kukusi molnárral történt meg az is, hogy amikor a leányát férjhez adta, hát az esküvő napján nem volt déli harangszó. Furesa, de megesett.

A csinos molnárléány egy vándor óráslégény szívet is megnyerte, de kezéhez nem juthatott a jött-ment ember. Mikor megtudta, hogy a szép molnárléány mással esküszik, a falu tornyában az órát úgy megigazitotta, hogy naplemente után verte el a déli tizenkettőt. Így maradt a híres molnár leánya esküvője — másnapra, mivel a délelőtt éppen estig tartott azon a napon.

A gőzmalom létesítése után gyorsan lejt a híres vizimolnárnak. Nem tarthatott légényeket. Maga járt, hogy örölni valót keressen. A tiszteltes ur igen szerette tudni a szomszéd falvak híreit, hát gyakran megkérdezte a faluzó molnártól, hogy mi újság a szomszéd községben?

— Bizony nagy tűz volt — mondja Mónos a ret-tenetes hírt. — Szörnyűséges nagy tűz.

— Mégis mekkora? — kérdezi a pap. (Hány ház, vagy csűr és istálló égett le?)

— Rettenetes nagy — magyarázza a híres molnár.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mind-azon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést ki-egyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

A fejedelem elutazása. Coburg Ferdinand, a bolgárok daltas és rendkívül megnyerő modorú fejedelme folyó hó 16-án utazott el a balogvari kastélyból, hol pár hetet töltött és sűrűn érintkezett szeretett magyar-jaival. A mennyiben vasuti összeütközés volt az elutazás napján Feleden és a csatlakozást akadályozta. Losonez állomásra ment gépkocsin és onnan Coburgba. Elutazása előtt, mint már arról megemlékeztünk, főispánunk és alispánunk tisztelő látogatásait fogadta, s előttök a ma-gyar nemzet dicsőségéről, s jövőjéről sokat beszélt. Rend-kívül előzékeny és tudományosan képzett egyéniség a Magyarországon született fejedelem s ennek tulajdonit-ható az is, hogy érettség valósággal rajong. Inteligens, kitartó nemzetnek minősítette a magyarokat, kikre jövő vár épen úgy, mint a balkán állam albánjai részére.

Történelmi hitelességgel ismeri a magyar nemzet egész multját, s abból meríti következtetéseit és nyilatkozatait. Sajnálattal jelentette ki, hogy bár 8 nyelvet beszél, ebből a szép, tiszta magyar nyelvetnek jut legkevesebb, mert alkalom hiányában e nyelven társalog legkevesebbet, s azzal csak olvasás útján foglalkozhatik. A magyaros vendégszerető fejedelem sokat ad az udvari szokásokra is, nehogy valakit megsértsen. Vármegyénk vezetőit, kik diszmagyarban voltak, polgári ruhában fogadta, s kérte a bocsánatot, hogy ő is nem diszruhában lehet, de mi-vel Szent István rendje nincsen vele, s e nélkül Magyar-országban diszben nem fogad, engedjék meg a polgári ruhában való fogadást. Büszkén emlegette, hogy Ma-gyarországon született, a mely országra szép feladat és jövő vár, s hogy a magyar hadseregben huszártiszti rangot visel. Fő- és alispánunknak sajátkezű aláírásával ellátott igen sikerült szép arczképét adta emlékül. Mind-azokat pedig, kik ittenléte alkalmával családjának szol-gálatot tettek vagy örömet okoztak, gazdagon tüntette ki vagy jutalmazta meg. A kitüntetettek és megjutalma-zottak közül sikerült megtudni a következőket: *Mari-kovszky Géza* uradalmi főintéző az aranykoronás érdem-keresztet kapta, kit valóban méltán megillet e magasabb ordó. *Sáfrány Imre* máv.-ellenőr polgári érdemrendet.

Glatz, m. kir. esendörhadnagy és a szolgálatot tevő esendörök pedig bolgár katonai érdemeleket kaptak. *Hagelbauer György* rimaszombati zenetanító egy értékes mellűtt és pénzjutalmat az általa szerzett sikerült és kottára tett indulóért. *Oláh Gyula* helybeli cigánypri-másunk pedig, ki a fenséges család nagy elismerésére az ebédnél muzsikált, pénzbeli jutalomban és magas elisme-résben részesült. Azt halljuk, hogy nem volt egy ember sem, ki a fejedelem felkéréste vagy neki falusi szokás szerint valami kis ajándékot vitt, hogy gazdagon meg ne jutalmazta volna. — Boldog lehet az a nemzet, a mely-nek ily nemesszívű fejedelme van. — Edes anyja *Cle-mentina* hercegnő f. hó 21-én utazott el Bécsbe, gyer-mekei pedig ugyanezen a napon egyenesen Szófiába, hová meleg rokonszenyünk és szerencsekívánataink kísé-rik el a magas vendégeket.

A bolgár fejedelem elutazása előtt *Ternyey János* posta- és távirtdahivatali főnöknek ki itt időzése alatt igen sok szolgálatot tett a postaexpedició gyors elinté-zésével, elismerését és köszönetét fejezte ki s neki egy értékes — czimmerrel ellátott — ezüst cigarettatárczát ajándékozott.

A Clementina hercegasszony és unokái elutazását kevesen tudták s folyó hó 21-én reggel alig néhány ér-deklődő nézte a fejedelmi családot. Automobilon és foga-tonkon jöttek be Balogról s az agg hercegasszony egy első osztályu külön kocsi-ba szállt kíséretével, *Boris, Cyrill* hercegek és *Eudoxia* és *Nadeida* hercegnők pedig nevelőikkel együtt a bolgár termes udvari kocsi-ban

— Csak a zsidó bérlő teensur égett le, de neki aztán még az is leégett, amiye nem volt. (Tudniillik tulbiz-tosította)

Vége felé már a nyomorusággal a koldusság is kezét fogott a kukusi malomban. Mónos János a gyom-rát fájtatta. Kórházba vitték a szegény embert és műtét-ét végeztek rajta az orvosok. Majdnem félévig nyomta az ágyat, de mégis csak föllábbadozott. A gyógyulás után beszélget vele a megyei főorvos. Ismerte még a régi jó időkből. Kérde tőle:

— Hogy van Mónos uram?

— Jobban volnék tekintetes orvos ur, de egy ki-esit mégis furesán vagyok . . .

— Egészen jobbra fordul. — vigasztalja az orvos. Magam végeztem a sikeres műtétet. Ugy vegye, mintha a gyomrát kieserlítették volna. Teljesen javulni fog.

Azt mondja Mónos János:

— Már, hogy kieserlítették, azt tapasztalom is orvos úr! . . .

— No, ugy-e?

— Igen. — magyarázza a híres molnár, — de bizonyosan valami hiperdisznyó gyomrával cserlítették ki az enyémet, mert az operáció óta mindig szeszgyári mos-léket kívánok . . .

* * *

A kukusi malomból ma csak a romok állanak. Az utolsó molnár esendesen pihen a malomkertben a föléje boruló lombos bükkfák alatt. A Hargitabérc forrásai vigan folydogálnak lefelé, de nem hajtának őt kereket a kukusi malomnál. Csupán megbámulják a rombadólt malomépület köveit, aztán tovább csörgedeznek lefelé.

A faluban pedig ontja a lisztet a gőzmalom, tél-ben-nyáiban, melegben-fagyban egyformán. A falu népe nem bámulja többé, hogy miként vágják az erős molnárlégények a követ, meg a jeget, a gőzmalomnak nem kell kő, sem patak, csak füst és pára.

Elmult a régi jó világ. Más időket élünk, hanem ha ez a füstös párás gőzmalom egy kerek millió eszten-deig jár, akkor sem marad róla annyi derűs história, mint a kukusi malom legutolsó gazdájáról.

helyezkedtek el. A tömérdek podgyászt rövid pár perc alatt berakták a nagy podgyászkocsiba s a három kocsi elcsatolták a rendes vonathoz. Az állomáson *Marikovszky Géza* uradalmi főintéző, *Schulhof Pál* állomásfőnök és *Ternyey János* postafőnök jelentek meg s különösen a főintézőtől vettek barátságos búcsút a fejedelmi vendégek, kik Budapestet találtak a Koburgi keresztelőlől visszajövő Ferdinánd bolgár fejedelemmel, s ugy utaztak tovább. Vonaton szállították el a fejedelem nagy automobilját is.

Clementina hercegnő elutazásakor még egy igen értékes mellűt adott át *Marikovszky* főintézőnek is, kis leányai részére pedig egy Párisban készült bomboniert az orléans ház ezimerevel.

Balás püspök Nyustján. *Sipeki Balás* Lajos rozsnói róm. kath. megyés püspök, mint mult számunkban jeleztük, titkárával *Dittel* pápai kamarással együtt f. hó 15-én a délelőtti vonattal városunkba érkezett, hol *Széman* Endre prépost plébánosnál szállt meg és ebédelt. — Még a délelőtti folyamán látogatást tettek a főpapnál *Lukács* Géza megyei főjegyző és Dr. *Kovács* László polgármester, amely látogatásokat a püspök az illetők lakásán nyomban is vissza adott. A délutáni 5 órai vonattal *Nyustyára* utazott s megérkezése előtt már a rimabányai állomáson *Molitorisz* Zoltán j. b. főszolgabíró vezetése alatt a környék intelligenciájából összeválogatott tekintélyes küldöttség várta és üdvözölte. A küldöttség itten csatlakozott a főpaphoz, ki szalon kocsijában nyomban megismerkedett mindenkiel és a legszívelebben eltársalgott. A feldisített nyustyai állomáson *Bothár* Gyula, a likéri vasgár főmérnöke üdvözölte a hitközség és környék nevében a főpapot, a gyári tisztikart pedig Dr. *Szelényi* Jenő igazgató vezette. A főpap *Komorá* János plébános plébániáján szállott meg, kinek vendége volt s látogatást tett *Fáy* Gyula főispánnal és számos helyen. 16-án szentelte fel fényes segédlettel a renovált templomot és osztotta ki körülbelül 200 hívőnek a bérmálás szentségét, végül *Komorá* plébánost 25 éves papi jubileuma alkalmából üdvözölte, megáldotta és szentszéki ülnöki kinevezésével lepte meg. Délben a plébános fényes ebédet adott a főpásztor tiszteletére, a melyen részt vett a környék egész előkelősége, közöttük a kokovaiak, kiket *Knöpfler* Károly vezetett. Az ebéd alatt sok szép felkészítő hangzott el és szép emléket örökített meg *Nyusta* és a vidék életében.

Küldöttség Kossuthnál. Dobsina város hazafias lakossága, mint tudjuk, szép szobrot emelt nagy hazánkfa *Kossuth* Lajos emlékére. A szobor leleplezés október 3-án fog megtörténni, mint a fővárosi lapokban olvassuk. A leleplezési ünnepélyre a város meghívta a halhatatlan emlékt nagy hazafi méltó utódját: *Kossuth* Ferenc m. kir. kereskedelemügyi minisztert. E célból küldöttség kereste fel folyó hó 19-én a minisztert Budapesten, ki eljövételét meg is igézte. A küldöttség tagjai voltak: *Fáy* Gyula főispán, *Szontagh* Andor képviselő vezetésével *Pogány* István kir. tanfelügyelő, dr. *Csermák* Sándor helyettes polgármester, *Hanvay* Ede, dr. *Kathona* László, *Halasi* Jenő, *Szankovits* Károly és *Ulreich* János. A miniszter a küldöttséget lekötözött szívesseggel fogadta s örömet fejezte ki afelett, hogy a szobor leleplezésére Gömörbe jöhet. — Mint halljuk, ez alkalommal fényes ünnepséget fog rendezni Dobsina város, a melyre a fővárosból is meggyékből igen sokan készülnek.

A rozsnói rkat. főgimnázium felavatása. Magasztos szép ünnepe volt f. hó 16-án a rozsnói premontrai kanonok rend háznak. E napon szentelte fel Dr. *Takács* Menyhért jászóvári prépost az új főgimnázium épületet, nyitotta meg a tudomány új esernőjének aajtáját s adta át a teljes premontrai tanító rendnek, kik annyi sok jó magyart és tudóst neveltek már hazánkban. Az ünnepély *Veni Sanctival* vette kezdetét, mely után Dr. *Takács* prépost fényes segédlettel ünnepi misét mondott a diáktemplomban. Mise után a közönség és diákság visszatért a főgimnázium díszes termébe, s az ottan felállított oltárnál a prépost ismét rövid misét mondott, amely alatt az épület felszentelte, illetve megáldotta. Mise végeztével levelet egyházi ornátusát, remek szép beszédet intézett az ünnepi közönséghez, a tanári karhoz és a diáksághoz. Beszédjében különösen kiemelte azokat, kiknek nagy részük volt az épület felépítésében, így Dr. *Wlasics* Gyula és Dr. *Berzeviczy* Albert volt vallás-és közoktatásügyi minisztereket, gróf *Apponyi* Albert jelenlegi cultuszminisztert, a rozsnói szék. főkapitányt, az országiszerte nagylelkűségéről ismert és magasztalt gróf *Andrássy* Dénes főurat, gróf *Andrássy* Gézát, *Sulyovszky* István kir. tanácsost, gróf *Andrássy* Dénes jószágkormányzóját. Ez után a tanári karhoz beszélt, kiket továbbra is magasztos missiójuk odaadó hű betöltésére kért, az ifjúságot pedig az Istenfélelemre, a hazaszeretetre, tanárai iránti engedelmességre intett. A nagyhatású mély értékű képviselő beszéd után *Szepesi* Géza, a főgimnázium igazgatója mondott szép beszédet, melyben a prépostra és azokra, kik az épület létesítéséhez hozzájárultak, Isten áldását kéri. Az igazgatói beszéd elhangzása után az ifjúság nevében *Fáy* Barna VIII. osztálybeli jeles tanuló valóban tiszta szívűből fakadó szavakban és bátor ügyes előadásával mondott ünnepélyes fogadalmat, mely a jelen voltakban nagy hatást keltett. Jelenvoltak Dr. *Takács* préposton kívül, *Argalács* Márk ezimzetes prépost, Dr. *Horváth* Balázs igazgató, *Róth* Eremiád kassai convictus igazgató, *Podráczky* István dr. ezimzetes püspök nagyprépost, *Sulyovszky* István kir. tanácsos, *Jurkovich* Emil tankerületi főigazgató, *Szeghő* Gusztáv városi főjegyző s *Rozsnó* város intelligenciája valláskülönbözött nélkül. Az új épületbe díszes emléktáblát helyeztek, mely megörökíti nevét dicsőítően uralkodó *I. Ferenc* József királyunknak és azoknak kiknek neve az épület felemeléséhez fűződik.

Jegyzőkönyv-hitelesítés. A gömöri ev. ref. egyházmegye gyűléséről felvett jegyzőkönyv hitelesítése folyó hó 19-én történt meg. Ez alkalomból *Bornemisa* László alispán főgondnok, ki a hitelesítő bizottságban elnökölt, a bizottság tiszteletére fényes ebédet adott. — Jelen voltak a házasszonyon és háziúron kívül *Marton* János rimamurányi főügyész családjával, *Csabay* Pál esperes, *Lukács* Géza vármegyei főjegyző, *Czinke* István és *Vattay* László ev. ref. lelkész főjegyzők, *Pósa* Lajos és *Réthy* Andor lelkész-jegyzők és *Komáromy* István lapunk felelős szerkesztője. — Az ebéd alatt *Csabay* esperes szívűből fakadó szép beszédben köszöntötte fel a *Bornemisa*-családot.

Rozsnó város polgármestere Sziklay Géza — ugy halljuk — 4 hónapi szabadságra ment, helyettese *Szeghő* Gusztáv főjegyző.

Athelyezések. A rozsnói megyés püspök *Simon* József putnoki káplánt Karancseszibe. *Kaszintzky* Ödön misés áldozart Putnokra és *Erm* Józsefet Forgácsfalvára helyezte át.

Követésre méltó példa. E czim alatt egyik erdélyi derék laptársunk, a „M. U.” 37-ik számában szép nagy cikket olvasunk. Szól pedig a cikk arról az osztatlan nagy örömről, melyet az erdélyi magyarság körében a megyesi szász „községi jellegű iparos tanoncziskola” felügyelő bizottságának legutóbbi határozata keltett. A nevezett iparos iskolában évtizedek óta kizárólagosan német nyelven folyt a tanítás, kizárólagosan szász születésű tanítók vezetés alatt. Az iskola felügyelő bizottsága legutóbbi tanítóválasztó ülésén — *Druisner* György kir. tanfelügyelő elnökle alatt általános helyesléssel és egyhangulag határozta el, hogy a magyar nyelv intenzívebb tanítása és a szász iparos osztály jövőbeli boldogulása érdekében a felső osztályokban ezentalán állandóan születtek magyar okleveles tanítót alkalmaz. És rögtön ilyet is választott — „Megyes közönségének általános megnyugvására.” E dicséretre és valóban kövételre méltó határozatot hosszan méltányló cikk azzal végződik, hogy az új tanfelügyelőt hazafias és tapintatos munkájáért melegen üdvözl. Minket — akik *Druisner* tanfelügyelőnek nemes egyéniségét és hivatalában tanúsított nagyszabású, hazafias és kulturális tervét 3 éven át itt vármegyénk székhelyén közvetlen közelről megismerhettük — a megyesi határozat nem lep meg. Mégis őszintén örülünk, hogy nem esalódtunk benne. Benne: a magyar nyelvnek és állameszmének bátor bajnokában és az intelligens megyei magyar tanítószáz őszinte barátjában, jólelkű főnökében.

Az országos orvos-szövetség ez évi kongresszusát mult vasárnap tartotta Budapesten. Meggyékből a kongresszuson dr. *Urszinyi* Gyula putnoki orvos jelent meg, kit a központi igazgató-tanácsba is beválasztottak.

Eljegyzés. *Farkasfalvi Mauks* József losonci m. kir. adohivatali ellenőr folyó hó 4-én városunkban eljegyezte *Ujvári* Jolánt *Ujvári* János nyug. tanító kedves leányát.

Kellner Pál rimaszécsi körjegyző leányát *Ilonkát* szept. 8-án jegyezte el *Braun* Lipót pásztoi kereskedő.

Esküvő. *Hagelbauer* György leánya: *Matild* október hó 10-én délután 3 órakor tartja esküvőjét *Müller* Jánossal a róm. kath. templomban.

Gondnoksági kinevezés. *Fáy* Gyula főispán a felső-sajói állami elemi népiskola gondnokságába a következőket nevezte ki: elnökké *Nádassy* János ottani ág. h. ev. lelkész, tagokká pedig *Szomoray* Mihály és *Urbán* János körjegyzőket, *Langhoffer* József földbirtokost, *Pacsenezsly* Sámuel községi bírót, *Gál* János ácsmestert és *Tomasik* György fölművest, a nagyveszvérségi állami elemi népiskola gondnokságába pedig elnökké *Nagy* Elemért a rozsnói járás főszolgabíróját, alelnökké *Dénes* Géza betleri uradalmi erdőfelügyelőt, tagokká *Bednár* István róm. kath. és *Kellner* Gusztáv ág. h. ev. lelkészeket, *Dienes* Barna uradalmi erdősz, *Gömöri* Samu kereskedőt, *Sztrélka* András és *Simon* András községi bírákat, végül a saji-rédei állami elemi népiskola gondnoksága elnökévé dr. *Adriányi* János dobsinai lakos, körorvost nevezte ki.

Kitüntetett bányász. *Schablik* Mátyás rimamurányi bányafelőrnek e hó 16-án adta át bányászok jelenlétében ünnepélyesen *Cserminger* bányatanácsos a koronás ezüst érdemkeresztet. Jelen volt *Gyürky* Gyula bányáigazgató, ki lelkes beszédet intézett a bányászhoz.

Tisztivizsga. Dr. *Benyó* Gyula, *Benyó* László helybeli polgártársunk derék és szorgalmas fia, ki Besztercebányán a vadászoknál szolgált, a tisztivizsgát kitűnő eredménnyel letette.

Áthelyezés. *Borbás* János viczei állami iskolai rendes tanítót a vallás- és közoktatásügyi miniszter a pohorellai állami elemi iskolához áthelyezte.

Kinevezés. *Urbán* Vendel okl. tanítót a vallás- és közoktatási miniszter a pohorellai állami elemi iskolához rendes tanítótá nevezte ki.

Halálozások. Vármegyénk tanítói karának egyik derék tagja: *Szlopovszky* Péter kokovai ág. ev. tanító f. hó 18-án 63 éves korában, 42 éves tanítói működés után — boldog házassága 42 ik évében rövid szenvedés után meghalt Rimakokován. Az elhunyt az egyháznak buzgó szolgálója volt s működéséről elismeréssel szólnak azok, kik a szorgalmas tanító fáradságos munkájának tanúi és hivatott bírálói voltak. Halála őszinte részvétet kelt s az egyház külön jelentésben emlékszik meg jubilált tanítójára elhunytáról. — Felesége szül. *Frohmann* Terézia és kiterjedt család gyászolja.

Tóth Árpád helybeli vendégöltő mély gyász érte — a mennyiben felesége szül. *Erdélyi* Zsuzsanna f. hó 20-án szívbenulás következtében 65 éves korában hirtelen meghalt. — Temetése folyó hó 22-én nagy részvét mellett ment végbe.

Uj ludoviciták. Ifj. *Máriássy* László és *Kezkes* Jenő megyebeli ifjak, kiket a vármegye és gróf *Buttler*-féle alapítványi helyre küldött fel a m. kir. honvédelmi akadémia. a felvételi vizsgát folyó hó 17-én szép sikerrel letették s az első évfolyamra nyomban fel is vették.

Kinevezés. Dr. *Urszinyi* József végzett jogászt a rimaszombati kir. törvényszékhez neveztek ki, illetve helyezték át a nagyváradi tábla területéről joggyakornokká. Az új joggyakornok, ki képzett és művelt fiatal ember *Urszinyi* József tornaljai gyógyszerész, megyebizottsági tag fia, és sokat fog nyerni vele társadalmunk fiatalága.

Fehér-kereszt mulatság. Még a nyár elején tervbe vette a Fehér-kereszt egyesület buzgó elnöknője *Bornemisa* Lászlóné és *Hámos* László nyugalmazott főispán elnöksége alatt, hogy a Fehér kereszt egyesület nyomorék gyermekek otthona javára egy jelmezes nagyobb szabású táncszal egybekötött mulatságot fog rendezni. Akkor a mulatság közbe jött akadályok következtében elhalasztott. — Most azonban, mint tervezve volt, az meg fog tartatni s a kiküldött bizottság már dolgozik is a részleteken. A mulatság terv szerint a díszes megye-

házi teremben fog megtartatni folyó évi november hó 25-én s az egyesület helybeli hölgyeket és férfiakat fog felkérni a szereplésre. — Részünkről, kik ismerjük a Fehér-kereszt egyesület siker-dús működését, elnökeinek és választmányának, valamint tagjainak buzgó célirányos törekvését, csak azt fűzzük e mulatság sikeréhez, hogy az mentől szélesebb körben és lehetőleg kevés költséggel valósítsák meg.

Vasuti közgazgatási bejárás. A tervbe vett fűlek—fazekaszaluzsányi vasut közgazgatási bejárása folyó hó 15-én ejtetett meg *Lukács* Géza vármegyei főjegyző, alispán helyettes elnökle alatt *Osgyánban*. — Ez alkalommal éles ellentétek merültek fel Nógrád és vármegyénk érdekei mellett. Mi részünkről különösen városunk érdekeit látjuk veszélyeztetve, ha ez a völgy Fűlelkel kötettnék össze, s azért a legerélyesebb küzdelmet ajánljuk e völgynek Rimaszombattal való összeköttetése céljából.

Iskolai hir. A helybeli egyesült protestáns főgimnázium tanári testülete — a lapunk mult számában is említett 10 Feled-vidéki szülőnek szóbelileg előterjesztett kérése alapján hétfőn tartott értekezletén elhatározta, hogy a délelőtti tanítás 8 órakor veszi kezdetét. E határozat általános örömet és megnyugvást kelt, kivált azon vidéki szülőknél, a kiknek fiait a 1/28-kor kezdődő és a téli hónapokban amugy is kivihetetlen tanítás a 8-as vonatok használatának elnyújtól fosztotta volna meg.

Közügyülés. A gömörmegeyi orvos-szövetség és orvos-gyógyszerész egyesület őszi vándorgyűlését okt. hó 2-án délután tartja Rozsnóan a kaszinó helyiségében. A gyűlésen résztvenni kívánók október 1-ig jelentkezzenek dr. *Hajcsy* Sándor titkárnál.

Kinevezés. A rimaszombati pénzügyigazgató *Rohács* Gyula nagyrőcei lakost a nagyrőcei adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

Jótekmegelőző mükedvelő feladás. A helybeli polgári olvasóköri mükedvelő ifjusága október hó 7-én a kör nagytermében táncszal egybekötött színelőadást rendez. Előadják Gerő kitűnő népszínművét: „*Túri Borcsá*”-t.

Szülész-nők tanfolyama. A vármegyei közkórházzal kapcsolatos alsó-foku kerületi baba-iskolában az őszi két hónapos tanfolyam október hó 1-én veszi kezdetét. A kurzus magyar tannyelvű lesz s az előadásokat Dr. *Löcherer* Tamás igazgató-főorvos fogja tartani.

Trachoma-kurzus. A Budapesten most tartandó trachoma tanfolyamra a miniszterium felvette a jelentkezett Dr. *Molnár* Ferenc rimaszécsi körorvost, ki f. hó 19-ikén a kurzuson való részvétel céljából Budapestre utazott.

Büvész-estély. *Carmellini*, az országiszerte ismert illusionista és rendkívül ügyes büvész mult vasárnap még egy előadást tartott, melyen a közönséget pompásan sikerült sok új mutatvánnyal igen kellemesen szórakoztatta. Innen Rozsnóra utazott.

Tetszhalott. Folyó hó 18-ikán Rimaszécsben *Boros* Irma hajadon hirtelen elhunyt, s a halottat díszes koporsóba tették és szokás szerint fel is ravatalozták. A halálesetet pedig ugy az egyházi, mint az állami anyakönyvi hivatalnál már be is jelentették, mire a tiszteletes ur harangoztatott is az elhunytak. Mi történt azonban? A fiatal csinos hajadon a gyászolók nagy öröme és meglepetésére a nagy zajra a koporsóban feltámadt, s állkötőjét meg-rémülve saját maga vette le.

Szarvas-bögés. Megzendült a szarvas-bikák szerelmi dala. Ércsz bögésükkel töltik be a rengetegeket sűrűjűt és szakítják meg az erdők csendjét. — Gróf *Andrássy* Géza már lőtt egy szép koronás bikát. Most pedig *Fáy* Gyula főispánunk cserkészik a klenóczi hegyekben, ki minden évben elejt egy hatalmas példányt.

Összeütközött tehervonat. Mult vasárnap reggel Feleden vasuti összeütközés volt, melynek szerencsére ember áldozata nem esett, azonban mintegy 25—30000 korona kár van, s a veszedelem is nagy volt. Az eset ugy történt, hogy a kora reggeli órákban egy tolató vonat szállította egyik sinpárról a másikra a kocsikat és épen a bolgár fejedelem kocsijáért akart átmenni a negyedik sinpárra, mikor a Várgede felől jövő reggeli tehervonat, a sűrű köd miatt látva a váltó és tájvélő között levő tolató vonatot, neki ment ennek, a két gép egymásba fűródött, s tizennégy teherkocsi részben teljesen tönkre ment, részben erősen megrongálódott. A szemlélőzt idejekorán leugrált mindkét vonatról a kocsik egyrésze üres volt, ezek közül három-négy egymásra ment, néhány kocsi az árokba dőlt, egy kocsiban liszt volt, ez kiszóródott, másik kocsiiban *Ozdra* vascsöveket szállítottak, ezeknek semmi bajuk nem esett. A közlekedés vasárnap átszállással történt, de már egész nap működtek a segélygépek és daruk, s négy nap alatt teljesen eltisztogatták a roncsokat, a gépek és kocsik egyrésze a gépműhelybe szállították. A vizsgálat folyik arra nézve, kit terhel gondatlanság vagy mulasztás. — Hétfőn már akadálytalanul ment a személyszállítás.

Agyonszűrt cigány. Mult kedden Ragály felé haladt kocsin két cigány, kik az uton valami felett összeütköztek, s az egyik cigány társát *Nyiri* Györgyöt késével leszurta, ugy hogy az a szenvedett sérelem következtében meghalt. A bíróság megindította az eljárást, s folyó hó 18-án *Münster* tornaljai kir. járásbíró, Dr. *Zehery* István törvényszéki- és Dr. *Hussár* Antal körorvossal a helyszínen megjelent, s a boncolás megejtetett. A vizsgálat folyik.

Szerencsétlenség a gépelésnél. Balogon mult hétfőn *Poznán* Gyula 7 éves gyermek a gépnél alkalmatlanodott, s a járgány odakapta a fiut, ki súlyos sérüléseket szenvedett. Beszállították a kórházba.

Megégett gyermek. Dobfeneken mult hétfőn *Farkas* Gyula nevű 4—5 éves kis gyermek forró vízzel telt nagy edénybe esett s oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy még aznap meghalt. A bíróság megindította az eljárást s folyó hó 19-én *Frits* Ferenc járásbíró az orvosokkal a helyszínen megjelent s a boncolás megéjtésével egyidejűleg a vizsgálat is megindult, hogy kit terhel gondatlanság vagy mulasztás.

Zárlatfeloldás Felső-sajó, Czako és Ujvársz községekben a sertésvész, továbbá Kisveszvérs, Dobócsa, Geczellalva és Pétermány községekben a sertésorbáncz megszűnt, a zárlat hatályon kívül helyeztetett.

A korcsolyázó-egylet elnöke Dr. Kálniczky Géza a választmányt ma vasárnap délelőtt 11 órára ülésre hívta össze a Kaszinó helyiségébe. A tanácskozás tárgyat a régi szolga úra visszajövetelére és felfogadása képezi.

Új váróhelyiségek Gőmörviden és Dobóczán az órházak mellé új rendszerű váróhelyiséget építenek, melyek verandával is el lesznek látva. Az építkezéshez már hozzáfogtak a Gedeon János osztálymérnök t. hó 18-ig tüzte ki az építési pontokat. Erdekessé teszi az egész épületet a mozdonyból nyert salakból építik olyképp, hogy a deszkafalak közeit töltik ki e salakkal. Az ily módon épített fal elég erős, tartós lesz s felette jutányos. A miskolci üzletvezetőség területén ezek lesznek az első ilyen új rendszer szerint felépített váróhelyiségek. Az utazó közönség minden esetre nyerni fog azzal, hogy nem kell szabad ég alatt ácsorognia, — mint eddig — ha a vonatot várta.

A csédulasedők ellen panaszt emeltek nálunk, hogy oly kocsik után is szednek helypénzt, a melyek sem eladni valót nem hoznak a piacra, sem pedig ottan meg nem állnak. Ugy tudjuk, hogy ez ellenkezik a szabályrendelettel. Ajánljuk az illetékes hatóság figyelmébe.

Kazánfűtői- és stabilgőzgépezői tanfolyamok. A kassai m. kir. állami felső ipariskolában f. évi október hó 15-én külön tanfolyamok nyílnak meg oly géptulajdonosok és lakatos-, kovács-, rézműparosok részére, kik a stabilgőzkazánok, illetve stabilgőzgépek kezeléséhez szükséges elméleti és gyakorlati szakképzettséget megszerezni óhajtják. A stabilgőzgépek kezelői tanfolyamra általában csak olyanok vehetők fel, kik előzőleg a kazánfűtői és lokomobilgép kezelői tanfolyamot sikeresen elvégezték. A kazánfűtői tanfolyamra felvehetőek a kazánfűtői gyakornokok és ezen pályára készülő napszámok is, ha a magyar nyelvet bírják s az írás-olvasásban jártasak. Beiratkozhatni — a szabályszerű 6, illetve 10 kor beiratási díj lefizetése mellett — bármely napon délelőtt 11 és 12 óra között az intézet igazgatóságánál. Az elméleti tanítás a hétköznapi esteli, a gyakorlati demonstrációk a vasárnapok délelőtti óráiban tartatnak. A tanfolyam végén teendő képesítő vizsgálatok eredményeiből képest a hallgatók a kazánok, illetve stabilgőzgépek kezelésére törvényesen feljogosító bizonyítványokat nyernek.

A „Pesti Napló“ ideai ajándéka, az 1906. évi karácsonyi albuma kiállítása tényével felül fogja múlni a megelőző évi kiadványokat. Minden kötet különbözött az előzőnél, pedig azok az előző kötetek is egyáltalán remek művek voltak. A „Pesti Napló“ ideai ajándékkönyve Rákóczi-Album lesz. Javairók fogják megírni a nagy szabadságharc eleve krónikáját. Es meg fog szólni ebben a kötetben a kor költészetére és izzó muzsikájára. Nagyszabású festmények, elsőrangú illusztrációk, kiváló mesterek alkotásai díszítik majd e művet. S a műlapokon kívül a sokszorosított művészet egész sor több színnyomású képen fog remekelni. E díszes tartalomhoz méltó lesz a keret. Bekötését a magyar iparművészet elsőrangú mesterére bízzák. Ezt az új páratlan díszű ajándékot megkapja karácsonyra a „Pesti Napló“ állandó előfizetőin kívül minden új előfizető is, a ki mostantól kezdve egy évre megszakítás nélkül a „Pesti Napló“ ra előfizet, illetve a ki karácsonyig legalább egy félévi díjat befizet és egy további félévi előfizetésre magát kötelezi. Az előfizetés fél- és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető s kívánatra külön értesítést küld e módzatokra vonatkozólag a „Pesti Napló“ kiadóhivatala Budapesten, VI. ker., Andrassy-ut 27. sz.

Új sörgyár. A „Vendéglősök Országos Sörgyára Részvénytársaság“ czég alatt egy vállalat van alakulóban, melynek az a célja, hogy italméréssel foglalkozó szakértársáknak a mai söráraknál néhány koronával olcsóbb és a mai sörminőségeknél jobb minőségű sört szolgáltatson. A részvénytársaság alapítókéje három millió koronára van megállapítva, mely tőkét tizenötezer darab egyenkint kétszáz korona értékű, névre szóló részvény fedezi. Részvényeket tetszés szerinti mennyiségben minden szállodás, vendéglős, kocsmáros, főpinczér és ezen szakmákkal összefüggő ipari rokonszakmák jegyezhetnek. Az alapítási munkálatok elvégeztettek, az alapító bizottság megalakult és a részvények jegyzése folyamatban van. Az alapítók közt több budapesti és vidéki nagyforgalmu üzletű szállodás, vendéglős és kocsmáros van. A szövetség felhívja ennél fogva az összes fogadókat, vendéglősöket és kocsmárosokat a szövetséghez való belépésre. Igen üdvös az eszme és terv, ajánljuk mindenki figyelmébe. Az aláírás alkalmával minden jegyzett részvény után hatvan korona postautalvány útján küldendő be a pénzkezeléssel megbízott „Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság“ hoz (Budapest, VI., Andrassy-ut 5. sz. a.), mely a beküldött pénzért felelősséget vállal, olyan módon, hogy ha esetleg a részvénytársaság nem jönne létre, a befizetett összeget minden levonás nélkül a befizetőnek visszaküldi.

A Nap. A fővárosi zsurnalisztika valóságos szenzációja A Nap, mely ma az ország legfüggetlenebb, legszókimondóbb, legnépszerűbb és legelterjedtebb ellenzéki napilapja. A Nap a közönség rajongó szeretetétől kísérve, egy csapásra hódította meg a szíveket. Minden száma kész meglepetés és szenzáció. A Nap független, érdekes, tartalmas és teljes krónikása a napnak s minden más lap megelőzésével már a kora reggeli órákban kapja kézhez a vidéki olvasó — „A Nap“ felelős szerkesztője: Braun Sándor, főmunkatársa: Ábrányi Emil. Politikai cikkeinek legnagyobb részét Lengyel Zoltán és Ugron Gábor, a magyar ellenzék e ténves nevű vezéralakjai írják — Belső dolgozóitársai: Ábrányi Emil, Bródy Mihály, Cholnoky Viktor, Feld Aurél, Gergely István, Haesak Géza, dr. Hajdu Miklós segédszerkesztő. Holló Márton, Kemény Simon, Lengyel Zoltán, Nádas Sándor, Pásztor Árpád, Székely Miklós, Szaboles Bálint, Szép Ernő, Ugron Gábor. Ez a névsor — élén Braun Sándor szerkesztővel — kész program. Hangban, tartalomban, formákban, színekben s elevenességben új ez az ujság. Valósággal zászlóvivője A Nap a magyar függetlenségi törekvéseknek és ugy politikai, mint újságírói sikerei óriási tényezővé tették. A Nap hasábjain tükröződik a leghivebben a magyar közönség érzelmvilága. Külön szenzációja, hogy a legkorábban megjelenő ujság a legolcsóbb is. Egy szám ára 2 krajczár, megrendelési ára egész évre 16 kor., félévre 8 kor.,

negyedévre 4 kor., egy hónapra 1 korona 40 fillér (70 krajczár.) Az érdeklődőknek A Nap kiadóhivatala (Budapest, VIII., Rókk Szilárd utca 9., készséggel küld mutatónyomzatot.

Kenyér és szállítás. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a m. kir. pozsonyi IV honvédkerületi parancsookság a kerületbeli honvédecapatok terményszükségletének szállításiára versenytárgyalást hirdet. A Jolsván állomásozó csapatok szükségletének szállítására nézve az ajánlatok legkésőbb f. évi október hó 26-nak d. e. 10 órájáig Jolsván, a honvédszállóalj kezelőtiszt irodájához nyújtandók be.

Szerkesztői üzenetek.

V. P. Rimabrézó. A fürdőre tett észrevételére az a megjegyzésünk, hogy ily csekély hiányból nagy lármát nem üthetünk, de magánuton szívesen közben jártunk.

N. E. Szutor. Még nem volt időnk által nézni. Megbíraljuk és válaszunkat sietni fogunk megadni.

L. V. Rimaszombat. A beküldött cikket reklámszerűsége miatt nem közölhetjük. Ugy hisszük, inkább használható volna gazdasági lapban.

Eladó zongora.

Egy jó karban levő használt zongora, jutányos áron azonnal eladó.

Czim a kiadóhivatalban.

Értesítés.

A putnoki hitelbank részvénytársaság a t. közönség tudomására hozza, hogy a pénztárában elhelyezett állandó jellegű betétek után

5, azaz öt százalék kamatot,

a változó betéteknél pedig

4¹/₂, azaz négy és fél százalék kamatot fizet.

A betét kamatadót az intézet mindenkor a sajátjából fizeti.

Az igazgatóság.

250 drb három éves ürü

a legjobb állapotban eladó. **Spanyol József, Harkács.**

Eladó

10 db Gőmörmezei nép- és iparbanki részvény, valamint a Szijjártó utca 48. sz. a. két igen jó lakóház kerttel és melléképületekkel.

Értekezhetni lehet **Csordás Lajos** urral Erzsébet-tér 8. sz. alatt

Elsőrangú fővárosi és vidéki intézetek és cégek képvisellete.

CSORDÁS LAJOS

„Rimaszombati Jelzálogkölcson-Vállalat“

(Kereskedelmi, bizományi és bankiroda)

Rimaszombat Erzsébet-tér 8. sz. (Miskolczy-féle czukrászda mellett.)

Alólírott czég tisztelettel értesíti Rimaszombat város és Gőmör-Kishontvármegye közönségét, hogy a folyó évi **szeptember hó 15-én** (Erzsébet-tér 8. sz. alatt) működését megkezdette

Ügykörét képezi:

- Törlesztéses jelzálog-kölcsonök föld és házbirtokra.
- Jelzálog, váltó, tisztviselő kölcsonök folyósítása és konvertálása.
- Értékpapír, sorsjegy, részvények vétele, eladása, ezekre előleg szerzés
- Előleg arany, ezüst és ékszereműekre.
- Ingatlan vétele, eladása, ezek parcellázása és finanszírozása.
- Ház- és földbirtok bérbevétele és bérbeadása.
- Kereskedelmi és bizományi ügyletek.
- Gazdasági gépek és eszközök vétele és eladása.

Biztosítások: u. m. *Tűz-, élet-, jég- és járadék* valamint *állatbiztosítás*.

Hivatkozva kereskedelmi és pénzügyi működésekre, garanciát vállalok arra nézve, hogy mindenben a legmesszebb menő igényeket képes vagyok kielégíteni igen szolid alapon s a legmélyebb titoktartás mellett.

Szíves megbízásokat kérve, vagyok kiváló tisztelettel

CSORDÁS LAJOS.

Rimaszombati jelzálogkölcson vállalat kereskedelmi, bizományi és bankiroda.

Mindennemű felvilágosítást díjtalanul készséggel adok.

Kiadó vagy eladó ház.

Rimaszombatban, a **Jánosi-utca 2. szám alatt** — a legnagyobb forgalmu helyen — egy 39 éves kitűnő menetelű üzlethelyiség lakással együtt **azonnal** bérbe kiadó, esetleg örök áron is eladó. — Ertesítés nyerhető **Róth Lajosnál** Rimaszombatban vagy **Konyha Géza** tulajdonosnál Ujpesten, Baross utca 50 sz. a. 11-*

Őszi és tavaszi vetéshez

kitűnő hatásu

száritott sertéstrágyát,

alom-mentes, korpaszerű anyag, mely a **kőbányai sertéshizlaldákból** nyeretik, kézzel vagy vetőgéppel könnyen szétszótható, 50 kgos zsákokban ajánl **rimaszombati állomáson** — egész kecsirakomány vétele — **100 kggramját 4 kor. 40 fillérjével.**

A zsákok darabonként 40 fillérjével számítatnak fel, azonban jó állapotban 14 napon belül — bérmentve visszaküldve — visszavételnek.

LEDERER VILMOS
RIMASZOMBAT.

RÁBELY KÁROLY

KÖNYVKÖTÉSZETE

RIMASZOMBAT, Kossuth Lajos-utca 5. sz.

Alólírott tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy a már négy év óta fennálló és a legjobb hírnek örvendő

könyvkötészetemet

mindenfélé legújabb rendszerű **gépek, divatos betűk, körzetek, díszítő tárgyak** stb. vel szereltem fel; miért is **ajánlom szolgáltatásomat** bárkinek a könyvkötészet körébe tartozó **munkáknak pontos, divatszzerű és szolid kivitelben való elkészítésére.**

Felhívom könyvkötészetemre a vidéki **jegyző és tanító** urak, valamint a **kaszinók, olvasókörök és énekkarok** jóakaratu figyelmét is, kérve pártfogásukat.

Itt említem meg és hívom fel a vidék figyelmét, hogy vármegyénk minden nagyobb helyén **megjelenek országos vásárok alkalmával** a raktáromon levő több mint **ötven különböző-féle kivitelű ima- és énekes könyveimmel;** a melyek a legjutányosabb áron nálam szerzhetők meg; — ugyanakkor **bekötni való műveket is átvesszek,** miáltal a postai küldés feleslegessé válik.

A nagyérdemű közönség jóakaratu pártfogását ismételten kérve, vagyok kiváló tisztelettel

RÁBELY KÁROLY,

Rimaszombat, Kossuth Lajos-utca 5. sz.

Semmiféle előleges költség nincs.

Mérsékelt díjazás utólag és megállapodás szerint.